

НАПРЯМ: ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ. ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА США

Реєстраційний номер: 0115U003080. Роки виконання: 2015–2017 рр.

Науковий керівник: О. І. Локшина, докт. пед. наук, професор,

завідувач відділу порівняльної педагогіки

ОСНОВНІ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- **узагальнено** наукові ідеї щодо напрямів і характеру освітніх трансформацій шкільної освіти країн ЄС та США,
- **розглянуто** концептуальний вимір феномену трансформацій в освіті та розкрито підходи зарубіжних та українських науковців до його трактування;
- **доведено** уніфікаційний характер освітніх трансформацій в країнах ЄС та США під впливом політики міжнародних організацій;
- **акцентовано** на закономірностях, які розглядаються як стійкі зв'язки між складовими освіти, в умовах глобалізації та європеїзації;
- **охарактеризовано** різнобічний поступ трансформацій на рівні шкільної освіти у форматі ключових тенденцій: децентралізації, гуманізації, стандартизації та диференціації освіти в аналізованих країнах;
- **розкрито** сутність трансформацій у системах шкільної освіти країн ЄС та США як змін, що визначають вектор її розвитку, охоплюючи структуру, зміст, навчальний процес, оцінювання освітніх результатів;
- **виявлено** виклики, що супроводжують трансформації в освіті у баченні європейських та американських учених;
- **окреслено** перспективи використання зарубіжного досвіду в умовах інтеграції національної освіти в європейський та світовий освітній простори.

АКТУАЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ ДОСВІДУ КРАЇН ЄС ТА США З РЕАЛІЗАЦІЇ СТАНДАРТОРІЄНТОВАНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА РІВНІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

О. І. Локшина, докт. пед. наук

Доведено актуальність досвіду країн ЄС та США з реалізації стандарторієнтованих трансформацій в Україні. *Розкрито*, що освітні реформи, визначені законодавчими і стратегічними документами, спрямовано на синхронізацію української шкільної освіти з освітою у провідних країнах Європи (у форматі ЄС) та США, включно з стандартизацією. Уряд України затвердив політичну пропозицію щодо реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (2016), в якій основою її функціонування проголошуються нові компетентнісно-орієнтовані освітні стандарти.

Концептуальні засади нової української школи ґрунтуються на Законі України «Про освіту» (2017), в якому стандарти освіти визначено одним із складників системи національної освіти, разом із рівнями і ступенями освіти, кваліфікаціями, освітніми програмами, учасниками освітнього процесу тощо.

Виявлено, що в рамках реформи стандартизації освіти (як складової боротьби країн за ефективність використання коштів на освіту на засадах ринкової ідеології) акцент робиться на освітні результати, що передбачає запровадження вимірювальних освітніх стандартів паралельно із запровадженням зовнішнього стандартизованого тестування та моніторингу якості освіти. Офіційно затверджені освітні стандарти (зі статусом державних/національних) з переліком цілей, часто базового навчального плану, стандартів базових предметів/освітніх галузей, стандартів успішності учнів) перетворилися на спільність для країн в умовах гомогенізації освітньої політики під впливом стратегічних орієнтирів міжнародних організацій – ООН, Світового банку, ОЕСР, ЄК тощо.

Охарактеризовано виклики цього процесу у баченні європейських та американських учених – зосередження на аспекті якості за рахунок рівного доступу до якісної освіти усій молоді відповідного віку, включно з представниками національних меншин, дітей з особливими потребами, малозабезпеченими верствами населення; звуження змісту освіти до базових навичок когнітивного характеру, який залишає поза увагою ціннісні та, емоційні складові; неврахування національних особливостей/традицій в освіті; експансія ринково-базованої моделі освітніх стандартів; використання виключно результатів тестів з опанування стандартами для подальшого напряму навчання учнів (що призводить до ранньої та постійної селекції); ефективності роботи шкіл та вчителів тощо.

Зроблено висновок про важливість зваженого підходу при проведенні глобальних реформ в Україні, врахуванні національних традицій і вивчених уроків.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УПРАВЛІННІ ОСВІТОЮ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

А. П. Джурило, канд. пед. наук

Доведено, що децентралізація є ключовою з реформ, які зараз активно впроваджуються в Україні. Важливість цієї реформи зумовлена стратегічними потребами країни у балансуванні інтересів між центром та регіонами та, фактично, передумовою подальшого розвитку держави. Відбуваються зміни в адміністративній системі, розпочато формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Отримуючи більше повноважень та джерел фінансування, ОТГ зможуть значно краще розвивати свій край, враховуючи, насамперед, власні потреби, а конкуренція між ними сприятиме більш інтенсивному піднесенню та економічному розвитку регіонів і країни.